

EITEM AR YR AGENDA: 9

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

16 Mawrth 2015

Dangosyddion Darbodus, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, y Strategaeth Fuddsoddi a Pholisi Darpariaeth Isafswm Refeniw

Adroddiad gan Ken Finch, Trysorydd

DIBEN YR ADRODDIAD

- 1 Cyflwyno'r Dangosyddion Darbodus, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, y Strategaeth Fuddsoddi a Pholisi Darpariaeth Isafswm Refeniw ar gyfer 2015/16 i'r Aelodau.
- 2 Cyflwynwyd yr adroddiad hwn i'r Pwyllgor Archwilio ar 26 Ionawr 2015 er mwyn eu galluogi i adolygu cynnwys yr adroddiad cyn ei gyflwyno i'r Awdurdod Tân. Cafodd yr aelodau wybodaeth am 'Repos' (Cytundebau Ailbrynu o chwith - Reverse Repurchase Agreements) a oedd wedi eu hychwanegu i'r rhestr o bartïon i gontract at ddibenion buddsoddi yn dilyn cyngor gan Ymgynghorwyr y Trysorlys. Cytunodd yr aelodau na ddylid cynnwys 'Repos' i'r rhestr ar hyn o bryd gan wneud cais am adroddiad pellach ar gostau a pha un ai a oedd Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy wedi eu cymeradwyo a'i peidio cyn ystyried eu hychwanegu i'r rhestr. Nid oedd gan y Pwyllgor Archwilio unrhyw sylwadau pellach ac ni ddaeth o hyd i risgiau sylweddol ac felly mae'n argymhell bod yr Awdurdod ym cymeradwyo'r adroddiad.

GWYBODAETH

- 3 Cyflwynwyd cyllideb ddrafft 2015/16 i'r Aelodau i'w chymeradwyo ar 15 Rhagfyr 2014. Mae'r Dangosyddion Darbodus a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys wedi eu paratoi gan ddefnyddio'r data perthnasol a oedd yn y cyllidebau refeniw a chyfalaf a gymeradwywyd gan yr Aelodau.

- 4 Mae'r adroddiad hwn yn dangos y Dangosyddion Darbodus ar gyfer 2015/16 i 2017/18, ac mae'n amlinellu'r strategaeth i'w dilyn mewn perthynas â benthyca a buddsoddi arian yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2015/16. Mae'r adroddiad hefyd yn nodi'r cynigion ar gyfer polisi'r Awdurdod am Ddarpariaeth Isafswm Refeniw ar gyfer 2015/16. Mae'r papurau amgaaedig yn amlinellu:-
- (i) rhestr o ddangosyddion darbodus sydd eu hangen gan God Darbodus CIPFA ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol (Atodiad A);
 - (ii) Strategaeth Rheoli'r Trysorlys yn amlinellu'r strategaeth i'w dilyn o ran benthyca tymor byr a hirdymor ar gyfer 2015/16 yn unol â Chod Ymarfer CIPFA ar gyfer Rheoli'r Trysorlys (Atodiad B);
 - (iii) y strategaeth i'w dilyn o ran buddsoddi cronfeydd yr Awdurdod Tân (Atodiad C);
 - (iv) y Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw (Atodiad D).
- 5 Dylai'r Pwyllgor nodi bod y strategaethau yn yr adroddiad wedi eu paratoi gan ddefnyddio canllawiau gan Arlingclose, sef ymgynghorwyr Rheoli'r Trysorlys a ddefnyddir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sydd a chyfrifoldeb am swyddogaeth Trysorlys y Gwasanaeth Tân ac Achub.

ARGYMHELLION

- 6 Argymhellir bod Aelodau'n cymeradwyo pob un o'r pedwar elfen allweddol sydd yn yr adroddiadau hyn, ac yn argymhell y rhain i'r Awdurdod Tân ac Achub:
- (i) y Dangosyddion Darbodus sydd yn atodiad A;
 - (ii) Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2015/16 sydd yn atodiad B;
 - (iii) y Strategaeth Fuddsoddi sydd yn atodiad C;
 - (iv) y Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw sydd yn atodiad D.

DANGOSYDDION DARBODUS A BUDDSODDI CYFALAF**1. CYFLWYNIAD**

- 1.1 Yn ôl Deddf Llywodraeth Leol 2003 mae'n ofynnol i'r Awdurdod fabwysiadu Cod Darbodus CIPFA a pharatoi dangosyddion darbodus. Mae pob dangosydd naill ai'n crynhoi'r gweithgaredd cyfalaf disgwylidig neu'n gosod terfynau ar y gweithgaredd hwnnw, ac mae'n adlewyrchu canlyniad system arfarnu cyfalaf yr Awdurdod. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf am y dangosyddion cymeradwy presennol ac mae'n cyflwyno dangosyddion newydd ar gyfer 2017/18. Cyhoeddwyd cod diwygiedig yn 2009 ac mae'r adroddiad hwn yn cydymffurfio gyda'r gofynion newydd sy'n gofyn i'r adroddiad hwn gael ei graffu fwy gan y rhai hynny sydd yng ngofal trefn lywodraethol - y Pwyllgor Archwilio sydd â'r cyfrifoldeb ar gyfer yr Awdurdod Tân ac Achub.
- 1.2 Cymeradwywyd y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2015/16 gan yr Awdurdod Tân .yn Rhagfyr 2014 ac mae'r dangosyddion hyn yn cefnogi'r rhaglen honno. Mae rhyddid gan yr Awdurdod dros wariant cyfalaf cyn belled â'i fod yn ddarbodus, fforddiadwy a chynaliadwy. Er mwyn dangos ei fod yn gweithio o fewn y terfynau hyn rhaid i'r Pwyllgor Archwilio gymeradwyo, adolygu a monitro ystod sylfaenol o Ddangosyddion Darbodus o leiaf ar gyfer y tair blynedd sydd i ddod.

2. Y CYNLLUNIAU GWARIANT CYFALAF

- 2.1 Isod, crynhoir cynlluniau gwariant cyfalaf yr Awdurdod ac mae hyn yn ffurfio'r cyntaf o'r dangosyddion darbodus i'w cymeradwyo gan yr Aelodau. Mae'r holl wariant cyfalaf yn y flaenraglen ar hyn o bryd heb ei gynnal a rhaid ei ariannu o adnoddau'r Awdurdod ei hun..
- 2.2 Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd y Llywodraeth yn penderfynu gosod terfynau ar wariant cyfalaf heb ei gynnal drwy gyflwyno mesurau rheoli ar sail hirdymor ar holl gynlluniau Awdurdodau Lleol neu, pe bai asesiad gan Lywodraeth Ganol yn nodi bod cynlluniau lleol yn anfforddiadwy mewn Awdurdod penodol, gallai weithredu rheolaeth leol i gyfyngu ar ei gynlluniau gwariant cyfalaf. Ni weithredwyd unrhyw fesurau rheoli o'r fath yn ystod 2014/15, ac ar hyn o bryd nid yw'r sefyllfa ar gyfer 2015/16 yn glir.

	2013/14 Gwirioneddol £'000	2014/15 Diwygiedig £'000	2015/16 Amcangyfrif £'000	2016/17 Amcangyfrif £'000	2017/18 Amcangyfrif £'000
Gwariant cyfalaf	3,944	8,095	10,803	5,268	2,515
Ariannwyd gan:					
Derbyniadau cyfalaf	0	0	0	-500	0
Grantiau cyfalaf	0	0	0	0	0
Refeniw	-543	-920	0	0	0
Angen ariannol net am y flwyddyn	3,401	7,175	10,803	4,768	2,515

3. Angen yr Awdurdod o ran Benthycia (Gofyniad Cyllido Cyfalaf)

- 3.1 Yr ail ddangosydd darbodus yw Gofyniad Cyllido Cyfalaf yr Awdurdod (CFR). Yn syml, y CFR yw cyfanswm y gwariant cyfalaf nad yw wedi ei dalu eto o'r adnoddau referniw na chyfalaf. Yn y bôn, dyma fesur o angen yr Awdurdod yn sylfaenol o ran benthycia. Bydd y gwariant cyfalaf uchod na thalwyd amdano ar unwaith yn cynyddu'r CFR. Gofynnir i'r Aelodau gymeradwy rhagamcanion y CFR fel isod:

	2013/14 Gwirioneddol £'000	2014/15 Diwygiedig £'000	2015/16 Amcangyfrif £'000	2016/17 Amcangyfrif £'000	2017/18 Amcangyfrif £'000
Gofyniad Cyllid Cyfalaf (CFR)					
CFR Agoriadol	22,969	24,320	29,352	37,656	39,425
CFR Cloi	24,320	29,352	37,656	39,425	38,868
Symudiad yn y CFR	1,351	5,032	8,304	1,769	-557

Symudiad yn y CFR a gynrychiolir gan					
Yr angen cyllido net ar gyfer y flwyddyn (uchod)	3,401	7,175	10,803	4,768	2,515
Llai MRP/VRP	-2,050	-2,143	-2,499	-2,999	-3,072
Symudiad yn y CFR	1,351	5,032	8,304	1,769	-557

- 3.2 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod dalu elfen o wariant cyfalaf cronedig y Gronfa Gyffredinol bob blwyddyn drwy dâl referniw (Darpariaeth Isafswm Referniw - MRP), er fe ganiateir iddo hefyd wneud taliadau gwirfoddol ychwanegol (VRP).
- 3.3 Dangosir effaith ddisgwyliedig y penderfyniadau gwariant cyfalaf uchod ar sefyllfa'r Awdurdod o ran dyled a buddsoddi yn Strategaeth y Trysorlys.

4. DANGOSYDDION DARBODUS Fforddiadwyedd

- 4.1 Mae'r adrannau blaenorol yn ymdrin â dangosyddion darbodus cyfalaf cyffredinol a rheolaeth benthycia, ond o fewn y fframwaith hwn mae'n rhaid i ddangosyddion darbodus asesu fforddiadwyedd y cynlluniau buddsoddi cyfalaf. Mae'r rhain yn rhoi syniad o effaith cynlluniau buddsoddi cyfalaf ar sefyllfa ariannol gyffredinol yr Awdurdod. Gofynnir i'r Aelodau gymeradwyo'r dangosyddion canlynol:
- 4.2 **Ffigurau gwirioneddol ac Amcangyfrifon o gymhareb costau ariannu i'r llif referniw net** - Mae'r dangosydd hwn yn nodi'r duedd yng nghost cyfalaf (costau benthycia a chostau ymrwymadau eraill yn yr hirdymor) yn erbyn y llif referniw net. Mae amcangyfrifon costau ariannu'n cynnwys ymrwymadau presennol a'r Rhaglen Gyfalaf a gymeradwywyd gan yr Aelodau ym mis Rhagfyr.

	2013/14 Gwirioneddol %	2014/15 Diwygiedig %	2015/16 Amcangyfrif %	2016/17 Amcangyfrif %	2017/18 Amcangyfrif %
Cymhareb	8.01	8.50	9.76	10.98	11.21

- 4.3 **Amcangyfrifon o effaith gynyddol penderfyniadau buddsoddi cyfalaf ar y cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol** – Mae'r dangosydd hwn yn nodi'r costau refeniw sy'n gysylltiedig â'r rhaglen gyfalaf tair blynedd arfaethedig a argymhellir yn yr adroddiad ar y gyllideb.

	Cyllideb Arfaethedig 2015/16 £'000	Cyllideb Arfaethedig 2016/17 £'000	Cyllideb Arfaethedig 2017/18 £'000
Cynnydd o ran cyfraniadau	135	1,038	1,654

Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2015/16 - 2017/18**1. Cyflwyniad**

- 1.1 Mae'r gwasanaeth rheoli'r trysorlys yn rhan bwysig o'r ffordd y mae materion yr Awdurdod yn cael eu rheoli'n ariannol yn gyffredinol. Mae'r dangosyddion darbodus yn Atodiad A yn ystyried a yw'r penderfyniadau a wneir ynghylch gwariant cyfalaf yn fforddiadwy, a beth yw eu heffaith, ac maent yn nodi fframwaith gyfalaf cyffredinol yr Awdurdod. Mae strategaeth y trysorlys yn ystyried a yw'r penderfyniadau hyn yn cael eu hariannu'n effeithiol ai peidio. Gyda'i gilydd maent yn rhan o'r broses sy'n sicrhau bod yr Awdurdod yn cwrdd â'r gofyn am gyllideb gytbwys o dan y Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992. Mae dangosyddion darbodus sy'n benodol i'r trysorlys wedi'u cynnwys yn y strategaeth hon, ac mae angen eu cymeradwyo.
- 1.2 Mae gweithgareddau trysorlys yr Awdurdod yn cael eu rheoli'n llym gan ofynion statudol a chod ymarfer proffesiynol (Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys). Mabwysiadodd yr Awdurdod God Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys a Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys ar 15 Rhagfyr 2003. Mae hyn yn bodloni gofynion y cyntaf o Ddangosyddion Darbodus y Trysorlys. Cafodd polisi diwygiedig ei gyhoeddi yn Ebrill 2011 a'i gymeradwyo gan Aelodau, ac mae'r adroddiad hwn yn seiliedig ar y polisi newydd.
- 1.3 Yn ôl y Cod rhaid cyflwyno strategaeth flynyddol i'r Awdurdod yn amlinellu gweithgarwch disgwylidig y trysorlys am y 3 blynedd i ddod. Cyflwynir adroddiad monitro canol blwyddyn, ac ar ddiwedd blwyddyn darperir adroddiad yn nodi'r gweithgarwch gwirioneddol yn y flwyddyn
- 1.4 Un o ofynion allweddol yr adroddiad hwn yw egluro'r risgiau yn ogystal â rheolaeth o'r risgiau sy'n gysylltiedig â gwasanaeth y trysorlys. Bydd yr adroddiad o'r strategaeth yn ymdrin â'r meysydd canlynol:
- (i) Dyled yr Awdurdod a'i ragamcanion o ran buddsoddi;
 - (ii) Amcangyfrifon yr Awdurdod a therfynau ar lefelau dyled yn y dyfodol;
 - (ii) Y newidiadau a ddisgwylir mewn cyfraddau llog;
 - (iii) Strategaeth fenthycyca'r Awdurdod;
 - (iv) Fframwaith fuddsoddi, gwrth bartïon a hylifedd ariannol yr Awdurdod;
 - (vi) Dangosyddion darbodus y trysorlys.

2. RHAGAMCANION O RAN DYLED A BUDDSODDI 2014/15 – 2017/18

- 2.1 Dyma'r sefyllfa bresennol ar 9 Ionawr 2015:

Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus-	£16,445,032	Cyfradd Sefydlog
Awdurdodau Lleol Eraill	- £7,000,000	Cyfradd Sefydlog
Buddsoddiadau -	£3,580,000	

- 2.2 Mae'r gofyniad benthycy'n cynnwys y newidiadau a ddisgwylir yn y CFR, ac unrhyw ad-daliadau ar ddyledion sydd angen eu hail-ariannu. Yn y tabl isod dangosir yr effaith ar sefyllfa'r trysorlys dros y tair blynedd nesaf. Mae hefyd yn tynnu sylw at y newid a ddisgwylir mewn balansau buddsoddi.

£'000	2014/15 Diwygiedig	2015/16 Amcangyfrif	2016/17 Amcangyfrif	2017/18 Amcangyfrif
Dyled Allanol				
Dyled ar 1 Ebrill	21,279	29,352	37,656	39,425
Newid yn y CFR	5,032	8,304	1,769	-557
Ail-ariannu dyledion sy'n aeddfedu	8,000	9,000	7,000	11,000
Addasiad ar gyfer blynyddoedd cynt/tan-fenthycy	0	0	0	0
Dyled ar 31 Mawrth	29,352	37,656	39,425	38,868
Newid blynyddol mewn dyled	8,073	8,304	1,769	-557
Buddsoddiadau				
Cyfanswm buddsoddiadau ar 31 Mawrth	2,000	2,000	1,500	1,000
Newid o ran buddsoddiadau	0	0	-500	-500

3. TERFYNAU I WEITHGARWCH BENTHYCA

- 3.1 O fewn y dangosyddion darbodus mae nifer o ddangosyddion allweddol i sicrhau bod yr Awdurdod yn gweithredu o fewn y terfynau penodol hyn.
- 3.2 Ar gyfer y cyntaf o'r rhain, mae angen i'r Awdurdod sicrhau nad yw cyfanswm ei fenthyciadau, net o unrhyw fuddsoddiadau, ac eithrio yn y tymor byr, yn uwch na chyfanswm y CFR yn y flwyddyn flaenorol ynghyd ag amcangyfrifon o unrhyw CFR ychwanegol ar gyfer 2015/16 a'r ddwy flwyddyn ariannol ganlynol. Mae hyn yn rhoi rhywfaint o hyblygrwydd ar gyfer benthycy cynnar cyfyngedig ar gyfer y dyfodol, ond mae'n sicrhau nad yw benthycy'n digwydd i bwrpas reffeniw.

	2014/15 Gwirioneddol £'000	2015/16 Diwygiedig £'000	2016/17 Amcangyfrif £'000	2017/18 Amcangyfrif £'000
Dyled ar 1 Ebrill	21,279	29,352	37,656	39,425
Newid disgwylidig mewn Dyled	8,073	8,304	1,769	-557
Ymrwymadau Tymor Hir eraill	0	0	0	0
Dyled Gros ar 31 Mawrth	29,352	37,656	39,425	38,868
CFR	29,352	37,656	39,425	38,868

- 3.3 Yn ôl adroddiad y Trysorydd mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r dangosydd darbodus hwn yn y flwyddyn gyfredol ac nid yw'n rhagweld unrhyw anawsterau ar gyfer y dyfodol. Mae'r farn hon yn cymryd i ystyriaeth ymrwymadau presennol, cynlluniau presennol, a'r cynigion yn adroddiad y gyllideb.

- 3.4 **Y Terfyn Awdurdodedig** – mae hwn yn cynrychioli terfyn uwchlaw'r hyn a waherddir o ran dyled allanol ac mae angen i'r terfyn hwn gael ei bennu neu ei ddiwygio gan yr Awdurdod Tân. Mae'n adlewyrchu lefel dyled allanol, y gellid ei fforddio yn y tymor byr, er nad yw hynny'n ddymunol, ond nad yw'n gynaliadwy yn y tymor hir. Dyma'r terfyn statudol a bennir o dan adran 3 (1) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003.
- 3.5 **Y Ffin Weithredol** - mae'r dangosydd hwn yn seiliedig ar y ddyled allanol debygol yn ystod y flwyddyn; nid terfyn mohono. Gallai dyled allanol wirioneddol amrywio o gwmpas y ffin hon am gyfnodau byr yn ystod y flwyddyn. Dylai weithredu fel dangosydd monitro i sicrhau nad eir yn uwch na'r terfyn awdurdodedig.
- 3.6 Gofynnir i'r Aelodau gymeradwyo'r terfyn awdurdodedig canlynol a'r ffin weithredol:

	2014/15 Diwygiedig £'000	2015/16 Amcangyfrif £'000	2016/17 Amcangyfrif £'000	2017/18 Amcangyfrif £'000
Terfyn Awdurdodedig	31,352	39,656	41,425	40,868
Ffin Weithredol	29,352	37,656	39,425	38,868

4. Y CEFNDIR ECONOMAIDD A'R NEWID DISGWYLIEDIG MEWN CYFRADDAU LLOG

- 4.1 Gellir cysylltu'r newid mewn cyfraddau llog gyda gweithgarwch economaidd y prif economïau ac i amcangyfrif y newid mewn cyfraddau bydd economegwyr yn edrych ar amodau presennol ac yn amcangyfrif twf economaidd yn y dyfodol i ragfynegi'r newidiadau mewn cyfraddau. Oherwydd yr amodau presennol mae Arlingclose yn credu mai'r tueddiad yn yr hirdymor yw y bydd cyfraddau'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn codi yn araf ac y bydd cyfradd y banc yn symud fyny 25 pwynt sylfaenol erbyn Medi eleni. Y cyngor presennol gan ein Hymgynghorwyr Trysorlys yw gohirio unrhyw weithgarwch benthycia sy'n ymwneud â chyfraddau llog sefydlog a defnyddio cronfeydd wrth gefn a balansau i ariannu dyled benthycia. Fodd bynnag, os bydd angen benthycia, dylai unrhyw ddyled newydd fod yn hwy na phum mlynedd oherwydd proffil aeddfedu presennol y portffolio dyledion a'r angen i liniaru rhag y risg o newidiadau posibl i gyfraddau llog. Isod, ceir amlinelliad cryno o'r rhagolygon cyfredol ar gyfer yr economi, a'r newid disgwylidig mewn cyfraddau llog.
- 4.2 Mae momentwm yn economi'r DU, gyda chyfnod o dwf parhaus drwy weithgarwch yn cael ei lywio'n ddomestig a lefel uchel o brynu a defnyddio ar aelwydydd. Mae rhai arwyddion bod y twf yn mynd yn fwyfwy cytbwys. Dylai'r mwy o gyfraniad o fuddsoddiad busnesau roi cymorth i'r Cynnyrch Domestig Gros (GDP) ehangu'n barhaus, ond yn arafach. Fodd bynnag, nid yw'r pwysau chwyddiant yn niweidiol ac mae'n debygol o aros yn isel yn y tymor hir. Bu cwmpadau mawr mewn diweithdra ond mae lefelau gweithio'n rhan-amser, hunangyflogaeth a thangyflogaeth yn sylweddol, ac mae twf enillion bach iawn yn parhau'n wan ac yn is na chwyddiant.

4.3 Pan fydd dwy o gyfarwydddebau'r Undeb Ewropeaidd yn cael eu trosi'n ddeddfwriaeth y DU yn y misoedd nesaf, bydd y baich o achub banciau'r UE sy'n methu yn cael ei roi'n anghymesur ar fuddsoddwyr awdurdodau lleol, sydd heb eu diogelu. Mae'r Bank Recovery and Resolution Directive yn hyrwyddo buddiannau busnesau unigol a bychain sy'n dod dan Gynllun Digolledu Gwasanaethau Ariannol a chynlluniau Ewropeaidd eraill, tra bod y Deposit Guarantee Schemes Directive, sydd wedi ei ail-lunio, yn cynnwys cwmnïau mawr yn y cynlluniau hyn. Effaith cyfun y ddau newid yma yw gadael awdurdodau cyhoeddus a sefydliadau ariannol (gan gynnwys cronfeydd pensiwn) fel yr unig uwch gredydwyr sy'n debygol o gael colledion mewn banc sy'n methu ar ôl Gorffennaf 2015.

4.4 Yn y tabl isod, rhagwelir y newid yn y cyfraddau llog:-

	Cyfradd Sylfaenol	Gilt 5 mlynedd	Gilt 25 Mlynedd	Gilt 50 mlynedd
2014/15	0.5%	1.7%	2.9%	3.0%
2015/16	1.0%	2.2%	3.2%	3.2%
2016/17	1.5%	2.6%	3.4%	3.4%
2017/18	1.7%	2.9%	3.5%	3.6%

5. STRATEGAETH FENTHYCA 2015/16

5.1 Mae cyfraddau llog tymor hir mewn perygl o fod fymryn yn uwch yn y tymor canolig, a disgwylir i gyfraddau llog tymor byr gynyddu eleni, ond ni fydd y cynnydd yn sylweddol.

5.2 Mae risg y bydd cyfraddau llog sefydlog tymor hir yn uwch dros y tymor canolig, a disgwylir i gyfraddau tymor byr aros fel y maent yn y tymor byr. Bydd y Trysorydd, o dan bwerau wedi'u dirprwyo iddo, yn benthycu ar y ffurf fwyaf priodol yn dibynnu ar y cyfraddau llog sy'n debygol o fod ar gael ar y pryd, gan gymryd i ystyriaeth y risgiau a ddangosir yn y rhagolygon uchod. Mae'n debygol y gallai cyfraddau sefydlog tymor byr gynnig cyfleoedd cost isel yn y tymor byr/canolig. Fodd bynnag, fel y dangosir uchod (paragraff 4.1) mae Arlingclose wedi cynghori y dylai unrhyw fenthycu newydd fod am gyfnod hirach na phum mlynedd oherwydd strwythur aeddfedu'r portffolio presennol. Mae cost benthycu newydd ar gyfradd uwch wedi ei ffactorio i mewn i'r gyllideb ar gyfer 2015/16.

5.3 Mae'r Bwrdd Benthycu Gwaith Cyhoeddus wedi strwythuro ei drefniadau benthycu fel bod ailstrwythuro dyled yn anodd, fodd bynnag gyda'r tebygolrwydd y bydd cyfraddau tymor hir yn codi, mae'n debygol bydd unrhyw ailstrwythuro dyled posib yn canolbwyntio ar newid o gyfraddau tymor hir i ddyled tymor byr rhatach, er y bydd y Trysorydd ac ymgynghorwyr y trysorlys yn monitro'r cyfraddau ar y pryd am unrhyw gyfleoedd yn ystod y flwyddyn.

5.4 Hefyd bydd yr opsiwn o ohirio benthycu a lleihau balansau buddsoddi yn cael ei ystyried. Bydd hyn yn lleihau risg partïon i gontract, ac yn gwrthsefyll y gostyngiad disgwylidig mewn adenillion ar fuddsoddiadau. Dylid gwerthfawrogi y bydd rhaid i'r Awdurdod fenthycu yn y dyfodol i ariannu'r rhaglen gyfalaf.

6. FFRAMWAITH BUDDSODDI, PARTÏON I GONTRACT A HYLIFEDD ARIANNOL

- 6.1 Mae newidiadau rheoleiddio yn y sector bancio yn cynyddu'r risgiau sy'n gysylltiedig â gweithgarwch y trysorlys. Bydd y newidiadau hyn, fel yr amlinellir ym mharagraff 4.3, yn gwbl weithredol erbyn Gorffennaf 2015. Yng ngoleuni'r newidiadau, mae'n bwysig i'r portffolio buddsoddiadau fod yn amrywiol er mwyn lledaenu'r risg. Fel y nodir ym mharagraff 4.1, byddai'n ddoeth defnyddio cronfeydd wrth gefn a balansau i ariannu'r ddyled benthyciadau dros dro fel y bo buddsoddiadau arian parod mor fach â phosibl. Nid oes modd symud i ffwrdd yn llwyr o fuddsoddi fel adnau arian parod i fanciau a chymdeithasau adeiladu gan fod angen rhywfaint o hylifedd ar gyfer llif arian. Felly byddai'n ddoeth gwneud adnau arian parod yn rhai tymor byr, ac edrych ar gyfryngau eraill ar gyfer buddsoddi'r arian sydd gan yr Awdurdod dros ben. Er mwyn arallgyfeirio'r portffolio, cynghorodd Ymgynghorwyr y Trysorlys y dylid ychwanegu 'Repos' (Cytundebau Ailbrynu o chwith - Reverse Repurchase Agreements) i'r rhestr o bartïon i gontract. Fodd bynnag mae'r Pwyllgor Archwilio wedi gofyn am ragor o wybodaeth cyn y gellir eu hychwanegu i'r rhestr.
- 6.2 Bydd y Trysorydd yn cadw rhestr o bartïon i gontract gan gydymffurfio gyda'r meini prawf canlynol:-

Banciau £5 miliwn o derfyn

Pob banc yn y DU a'u his-fanciau sydd â graddiadau da (Fitch neu gyfatebol).
Diffinnir hyn ar hyn o bryd fel
tymor hir BBB

Llywodraeth Ganolog £5 miliwn o derfyn

Swyddfa rheoli dyled

Awdurdodau Lleol £2 miliwn o derfyn

Pob un heblaw am y rhai sy'n agored i gyfyngiad treth cyngor a praeseptau o dan Ran 1 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992.

Cymdeithasau Adeiladu, £2 miliwn o derfyn

Cymdeithasau Adeiladu wedi eu graddio (fel gyda'r sector bancio).

Cymdeithasau Adeiladu (Asedau £1 biliwn o asedau) –£2m /9mis o derfyn

Cymdeithasau adeiladu heb eu graddio ond gydag asedau gwerth £1 biliwn neu fwy.

Cytundebau Ailbrynu o chwith - £1m o derfyn i bob Repo (Nid ydynt yn cael eu defnyddio – aros am gymeradwyaeth bellach)

Terfyn benthycyca ar gyfer un sefydliad

6.3 Mae'r meini prawf a nodir uchod ar gyfer dewis partïon i gontract yn cynnig agwedd gadarn i fuddsoddi a'u nod yw lleihau'r risgiau ariannol i'r Awdurdod yn sgil buddsoddi arian ar y farchnad arian. Fodd bynnag, canllaw cyffredinol yw'r meini prawf a restrir uchod, a chaiff ffactorau eraill eu hystyried er mwyn penderfynu a yw parti i gontract yn cael ei dynnu o'r rhestr, er enghraifft 'Negative Watch', neu newidiadau i drosoledd mantolen sefydliadau. Mae'r Sefydliadau ar y rhestr partïon i gontract yn cael eu monitro'n agos gan Ymgynghorwyr y Trysorlys, a bydd staff y trysorlys yn addasu gweithgarwch ar fyr rybudd i ddiogelu sefyllfa'r Awdurdod. Mae'r rheolaethau sydd yn y fframwaith yn agored i newid yn ôl amodau'r farchnad. Ar hyn o bryd, dim ond am 6 mis ar y mwyaf y gwneir buddsoddiadau, dyna gyngor Arlingclose, sef ein Hymgyngorwyr Trysorlys.

7. DANGOSYDDION PERFFORMIAD Y TRYSORLYS

7.1 Mae tri dangosydd darbodus arall sy'n berthnasol i'r trysorlys. Eu pwrpas yw sicrhau bod gweithgarwch swyddogaeth y trysorlys o fewn rhai cyfyngiadau, a thrwy hynny reoli risg a lleihau effaith newidiadau niweidiol mewn cyfraddau llog. Er hynny, os bydd y mesurau hyn yn rhy gaeth byddant yn amharu ar y cyfleoedd i leihau costau.

7.2 Argymhellir bod yr Awdurdod yn gosod terfyn uchaf ac isaf ar gyfer strwythur aeddfedu ei fenthyciadau cyfradd sefydlog fel a ganlyn:

	Terfyn Uchaf	Terfyn Isaf
O dan 12 mis	55%	0%
12 mis ac o fewn 24 mis	45%	0%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	45%	0%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%
10 mlynedd a mwy	100%	0%

Mae'r terfyn uchaf ar gyfer y sefyllfa fenthycia tymor byr, sef o dan 12 mis, yn aros ar 55% er mwyn galluogi'r Awdurdod i fanteisio ar y cyfraddau llog isel. 35% yw canran y benthyciadau sy'n aeddfedu ymhên llai na 12 mis o amser a hynny oherwydd bod £7 miliwn o fenthyciadau tymor byr yn cael eu dal gydag Awdurdodau Lleol eraill. Bydd unrhyw fenthycia newydd yn cael ei wneud dros gyfnod hwy, dyna gyngor ein Hymgyngorwyr Trysorlys er mwyn lledaenu'r risg.

7.3 Argymhellir bod yr Awdurdod yn cymeradwyo'r terfynau canlynol ar gyfraddau llog Sefydlog a Newidiol

	% Benthycia
Cyfradd Llog Sefydlog	55 – 100
Cyfradd Llog Newidiol	0 – 35

Y STRATEGAETH FUDDSODDI

1. Y RHAGOLYGN PRESENNOL

- 1.1 **Prif Amcanion** - Prif amcanion strategaeth fuddsoddi'r Awdurdod yw sicrhau yr ad-delir y prif fuddsoddiadau a llog ei fuddsoddiadau yn brydlon yn y lle cyntaf a sicrhau hylifedd ariannol yn ail - a'r trydydd amcan yw adenillion buddsoddi. Gallai newidiadau i'r sector bancio gynyddu'r risg i'r Awdurdod, fel yr amlinellir ym mharagraff 4.43 yn atodiad B.
- 1.2 Mae disgwyliadau ar gyfraddau llog tymor byr, y seilir penderfyniadau buddsoddi arnynt, yn dangos ei bod yn debygol y bydd y gyfradd llog bresennol o 0.5% yn cynyddu i 0.75% erbyn Medi 2016. Mae penderfyniadau buddsoddi'r Awdurdod yn seiliedig ar gymharu'r cynnydd yng nghyfraddau'r farchnad yn erbyn rhagolygon y Awdurdod ei hun a'i ymgynghorwyr.
- 1.3 Mae anhawster gweithredol clir yn deillio o amodau presennol y farchnad. Yn ddelfrydol byddai buddsoddiadau'n cael eu buddsoddi am gyfnod hirach i sicrhau gwell adenillion, ond mae ansicrwydd ynghylch partïon i gontract a'r newidiadau rheoleiddio yn awgrymu y byddai cyfnodau byrrach yn rhoi gwell diogelwch.
- 1.4 Mae'r arian sydd ar gael ar gyfer buddsoddiadau craidd ar hyn o bryd tua £3 miliwn, ac mae'n codi o arian sydd mewn cronfeydd wrth gefn a'r balans sy'n weddill o'r Grant Atodol pensïonau.

2. CANLLAWIAU BUDDSODDI CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

- 2.1 Cyhoeddodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru Ganllawiau Buddsoddi ym Mawrth 2004, a dyma sail strwythur polisi'r Awdurdod, sydd isod.
- 2.2 Prif fwriad y Canllawiau yw cynnal y gofyniad presennol i Awdurdodau fuddsoddi'n ddarbodus, a bod blaenoriaeth yn cael ei rhoi i ddiogelwch a hylifedd ariannol cyn arenillion. Er mwyn hwyluso'r nod hwn, yn ôl y canllawiau mae'n ofynnol i'r Awdurdod ystyried cyhoeddiad CIPFA, sef "Treasury Management in the Public Services: Code of Practice and Cross-Sectoral Guidance Notes". Mabwysiadodd yr Awdurdod y Cod ar 15 Rhagfyr 2003, a bydd yn rhoi ei egwyddorion ar waith yn ei holl weithgarwch buddsoddi. Yn unol â'r Cod, mae'r Trysorydd wedi paratoi ei arferion rheoli trysorlys, TMP 1(5), sy'n cynnwys polisi buddsoddi partïon i gontract sydd angen ei gymeradwyo bob blwyddyn.
- 2.3 Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol – Offerynnau Cymeradwy

Prif ofynion y Cod a'r canllawiau buddsoddi yw sefydlu strategaeth fuddsoddi flynyddol fel rhan o'i strategaeth rheoli'r trysorlys flynyddol ar gyfer y flwyddyn ddilynol, yn cynnwys nodi a chymeradwyo'r canlynol:

- (i) Canllawiau'r strategaeth ar gyfer gwneud penderfyniadau ar fuddsoddiadau, yn arbennig buddsoddiadau amhenodol.

- (ii) Yr egwyddorion i'w defnyddio i bennu uchafswm cyfnodau ar gyfer ymrwymo cronfeydd.
- (iii) Buddsoddiadau penodol y bydd yr Awdurdod yn eu defnyddio. Buddsoddiadau hylifedd uchel a diogelwch uchel yw'r rhain mewn sterling, gydag aeddfedrwydd o ddim mwy na blwyddyn.
- (iv) Buddsoddiadau amhenodol, yn nodi'r oblygiadau risg uwch, yn nodi'r mathau cyffredinol o fuddsoddiad y gellir eu defnyddio a therfyn ar faint o wahanol gategoriâu yn gyffredinol y gellir eu dal ar unrhyw adeg.

2.4 Polisi buddsoddi arfaethedig yr Awdurdod yw:

- (i) Canllawiau Strategaeth –
Amlinellir prif ganllawiau'r strategaeth uchod gyda'r pwyslais ar ddiogelwch a hylifedd ariannol.
- (ii) Cyfnodau Buddsoddi –
Polisi'r Awdurdod yw benthyca cronfeydd am uchafswm o 364 diwrnod.
- (iii) Buddsoddiadau penodol - Buddsoddiadau sterling yw'r rhain ag aeddfedrwydd o ddim mwy na blwyddyn. Mae'r rhain yn asedau risg isel lle y mae'r posibilrwydd o golli'r prif incwm neu incwm buddsoddi'n fach. Byddai'r rhain yn cynnwys buddsoddiadau gyda:

Swyddfa Rheoli Dyled y Trysorlys
Awdurdodau Lleol Eraill (heblaw am rai â threth wedi'i gapio)
Pob Banc a Chymdeithas Adeiladu yn y DU gyda graddiad credyd uchel
- (iii) Buddsoddiadau Amhenodol –
Buddsoddiadau amhenodol yw unrhyw fath arall o fuddsoddiad (h.y. heb ei ddiffinio fel un Penodol uchod). Mae hyn yn cynnwys Cymdeithasau Adeiladu heb unrhyw raddiad, a benthyciadau am fwy na 364 diwrnod. Pennwyd terfyn o £3m ar gyfer buddsoddiadau "amhenodol".

Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw

Cefndir

1. Y Gofyniad o ran Cyllid Cyfalaf (CFR) yn syml yw'r gwariant cyfalaf sy'n ddyledus, sydd heb ei dalu o naill ai adnoddau refeniw na chyfalaf, ac yn y bôn dyma fesur o angen yr Awdurdod yn sylfaenol o ran benthyca. Mae gofyn i'r Awdurdod dalu elfen o'i wariant cyfalaf bob blwyddyn drwy dynnu o'r cyfrif refeniw (y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw) er ei fod yn cael cymryd taliadau gwirfoddol ychwanegol hefyd.
2. Mae Rheoliadau wedi eu cyflwyno sy'n gosod rheidrwydd ar yr Awdurdod Tân i gymeradwyo Datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw cyn dechrau pob blwyddyn.

Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw

3. Argymhellir bod yr Aelodau'n cymeradwyo'r Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw a ganlyn:

Ar gyfer gwariant cyfalaf a wariwyd cyn 1 Ebrill 2015 ac unrhyw wariant ar ôl hynny, polisi'r Ddarpariaeth Isafswm Refeniw fydd ad-dalu

- 4% o'r balans sy'n ddyledus o wariant cyfalaf a wariwyd ar Dir ac Adeiladau
- ac ar gyfer Cerbydau, Peiriannau, Offer ac Isadeiledd, bydd y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw yn seiliedig ar amcangyfrif o oes yr asedau.

4. Mae'r polisi uchod yn unol â'r Rheoliadau, ac mae'n dilyn yr arfer a weithredwyd gan yr Awdurdod Tân ers sawl blwyddyn. Gosodwyd y gyllideb ar gyfer 2015/16, a gymeradwywyd gan yr Aelodau ym mis Rhagfyr 2014, drwy ddefnyddio'r arferion uchod.